

PM

DATUM: 2009-06-22
AVDELNING: Stabsavdelningen
HANDLÄGGARE: Kai Barvell/Åsa Sydén
HANTERINGSKLASS:

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2009-386-STA

■ Ändring av Riksbankens personallåneränta

1 Bakgrund

Direktionen beslöt den 6 april 2009 att Riksbanken från och med samma datum tills vidare inte ska medge att personallånen binds till fast ränta. Samtidigt beslöts att stabschefen skulle få i uppdrag att utreda hur regleringen av räntan i Riksbankens personallån lämpligen bör utformas och även redovisa en eller flera modeller för hur ett avskaffande av personallånen skulle kunna hanteras gentemot medarbetarna i avseende på den förmån som personallånen utgör. Se vidare § 3 direktionens protokoll den 6 april 2009.

2 Överväganden

2.1 Ny reglering av räntan för personallån

Riksbankens nuvarande beräkningsmodell för hur räntan på personallånen ska sättas kan leda till en mycket låg och till och med negativ ränta. Så är fallet nu med hänsyn till de låga marknadsräntorna. Det finns flera problem med detta, bland annat ger det inte normal täckning för kreditrisk, som utlåning alltid är förknippad med, oavsett om en pantsäkerhet har lämnats för lånet eller inte. Dessutom innebär det extremt låga ränteläget att räntesubventionen blir osedvanligt hög för de längre bindningstiderna, vilket inte korrigeras av den nuvarande beräkningsmodellen. Beräkningsmodellens effekter i det rådande ränteläget innebär att personallåneräntan måste anses ha förlorat sin aktualitet. Riksbanken har därför enligt avtalsvillkoren rätt att välja en annan reglering av räntan.

Det alternativ som får anses mest skäligt är att föreslå en räntesättning på Riksbankens personallån som ligger i linje med den som gäller för personallån i affärsbankerna och som är baserad på rådande marknadsnivåer på bostadslån. Förslaget är att Riksbanken utgår från en genomsnittlig ränta baserad på ett antal instituts bostadsräntor.

Från denna genomsnittliga räntesats görs ett skäligt avdrag, så att Riksbankens räntesats för sina personallån ligger ungefärligen i linje med vad som gäller för bankernas personallån.

Ovanstående innebär att den rörliga räntan föreslås löpa med en räntesats som motsvarar rådande genomsnittliga tremånadersränta på bostadslån justerat med ett skäligt avdrag.

Den fasta räntan föreslås kunna bindas på ett, två, tre, fyra, fem respektive åtta år med en räntesats som motsvarar en genomsnittlig ränta på bostadslån med motsvarande löptider också justerat med ett skäligt avdrag.

Det finns vidare anledning att sätta en lägsta gräns, ett golv, för personallåneräntan. En lämplig lägsta gräns får anses vara 1,00 procent för den rörliga räntan och 1,50 procent för den fasta räntan.

De maximala lånebeloppen föreslås vara oförändrade, det vill säga 1 750 000 kronor för lån mot säkerhet med en amorteringstid av högst 45 år samt 50 000 kronor för lån utan säkerhet med en amorteringstid av högst 10 år.

Avtalsvillkoren till låneavtalet säger ingenting om när en ändring av ränteregleringen tidigast kan börja gälla.

Förslaget är att den nya ränteregleringen ska gälla från och med den 1 oktober 2009. Från och med den 1 juli 2009 och fram till detta datum ska dock de låntagare som tar ett nytt lån eller har ett lån med fast ränta, vars räntebindning förfaller kunna ta ett nytt lån respektive förlänga sitt lån med en rörlig ränta på 0,25 procent, d.v.s. den räntesats som gäller idag.

Från och med den 1 oktober 2009 blir det åter fritt att binda personallånen till fast ränta.

Förslaget innebär vidare att för äldre fasta lån som har ett ränteomsättningstillfälle efter den 30 september 2009 ska de nya reglerna gälla från och med nästa ränteomsättningstillfälle.

Hur den nya ränteregleringen mer i detalj ska beräknas bör utredas vidare. Det gäller t.ex. vilka instituts bostadsräntor man ska utgå ifrån och vilket avdrag som får anses lämpligt så att Riksbankens personallån ligger ungefär i linje med affärsbankernas personallån. Underlag för beslut kommer att tas fram i god tid före den 1 oktober 2009.

2.2 Personallånens framtid

Som nämnts ovan har stabschefen också fått uppdraget att redovisa modeller för hur ett avskaffande av personallånen skulle kunna hanteras gentemot medarbetarna. Det har visat sig vara en komplicerad fråga att avskaffa personallånen och det handlar framför allt om att hitta en eller flera modeller för hur de anställda i Riksbanken, och också de som pensionerats och som har personallån, ska kompenseras för den förmån som då skulle försvinna. Denna fråga bör därför utredas vidare.

3. Förslag till beslut

Direktionen föreslås besluta

- att nya räntesättningsprinciper ska gälla från och med den 1 oktober 2009,
- att räntesatsen för Riksbankens personallån med rörlig ränta från och med den 1 oktober 2009 ska baseras på en beräkning som motsvarar den genomsnittliga tremånadersräntan på bostadslån med ett skäligt avdrag så att personallånen ligger ungefärligen i linje med vad som gäller för affärsbankernas personallån,
- att räntan från och med den 1 oktober 2009 får bindas på ett, två, tre, fyra, fem eller åtta år och att räntesatsen för sådana lån ska baseras på en genomsnittlig ränta på bostadslån med motsvarande löptider också justerat med ett skäligt avdrag,

- att en lägsta gräns för personallåneräntan ska vara 1,00 procent för den rörliga räntan och 1,50 procent för den bundna räntan,
- att fram till den 1 oktober 2009 kan lån inte bindas, utan löper med en ränta på 0,25 %
- att maximalt lånebelopp för lån mot säkerhet ska vara 1 750 000 kronor och med en amorteringstid av högst 45 år,
- att maximalt lånebelopp för lån utan säkerhet ska vara 50 000 kronor och med en amorteringstid av högst 10 år, samt
- att ge stabschefen i uppdrag att fortsätta dels sin utredning hur den nya ränteregleringen mer i detalj ska beräknas, dels sin utredning om hur ett avskaffande av personallånen skulle kunna hanteras gentemot medarbetarna i avseende på den förmån som personallånen utgör.